

MÉH e-HÍRLEVÉL

81. szám, 2017. január 28.

FEBRUÁRI TALÁLKOZÁSOK

A kissé nyugis január után beindultak a programszervezők, s jó néhány izgalmas eseményre invitálnak minket. Ezekből csemegéztünk az alábbiakban.

S nem utolsósorban megtoldottuk egy részletes tanácsadó írással a helyes s gazdaságos fűtésről.
namzi

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék

FEBRUÁRI TALÁLKOZÁSOK.....	1
EMLÉKEZTETŐ: XVI. TÉLI ÉLŐFALU TALÁLKOZÓ.....	1
GYÜMÖLCSÉSZ KUTATÁS - FEJLESZTÉS KONFERENCIA.....	3
Európai Ökofalu Hálózat (GEN) hírek.....	4
„INDULJ EL EGY ÚTON...” Géczy Gábor előadása.....	5
Magyar Népi Gyógyászat.....	6
BOLYAVÁRI ESTÉK.....	6
AZ ÖKOLÓGIAI GAZDÁLKODÁS HAZAI HELYZETE.....	7
A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI CÉLOK MEGVALÓSÍTÁSA MAGYARORSZÁGON.....	8
FAFŰTÉS-TUDNIVALÓK elsősorban (élő)falusiaknak.....	9

EMLÉKEZTETŐ: XVI. TÉLI ÉLŐFALU TALÁLKOZÓ

Helyszín: Somogyvámos, Krisna-völgy

Ideje: 2017.február 10-12.

Aki szeretne jönni, jelentkezzen
mielőbb a LENT MEGADOTT
MÓDON. (A részvétel előzetes
jelentkezéshez kötött!) Helyszíke
miatt korlátozott számú érdeklődőt
tudunk fogadni!

Ha a jelentkezési határidő lejárt
előtt betelnének a helyek, arról
ugyanitt, az okovolgy.hu oldalon
fogunk tájékoztatást adni!

MEGHÍVÓ

Kedves Barátaink!

Nincs éhezés, nincs nélkülözés, ha van egy zsebkendőnyi föld. Gondolnánk, de vajon mennyiben igaz ez ma? Sokan vagyunk, akik törekszünk az önellátásra. Ki itt, ki ott tart az úton. Ugyanakkor lehetséges, hogy az önellátás mellett a célok között ugyanolyan hangsúlyosan megjelenik, hogy emberi létkörülményeket teremtsünk magunknak, a környezet végletes terhelése nélkül. Ahhoz, hogy kiléphessünk a mókuserékből, a rabszolga-létből; hogy nyugalom és béke legyen kint és bent. Vajon sikerülhet-e megvalósítani?

PROGRAM

Beltéri szakmai program és étkezések helyszíne: Somogyvámos, Művelődési ház (IKSZT).

Cím: Haladás u.19. (A két templom közötti szakaszon).

A szombat délutáni terepi szakmai program helyszíne: Krisna-völgy.

Február 10. Péntek

A program és a vacsora helyszíne egyaránt: Somogyvámos, Művelődési ház (IKSZT). Cím: Haladás u.19.

16:00-20:00: Érkezés, regisztráció, szálláshelyek elfoglalása. Magbörze és oltóvessző csere, kötetlen beszélgetés a barátság jegyében.

17:30: A megérkezés öröme után vacsora (igény szerint, vagy hozott batyuból).

Február 11. Szombat

Beltéri programok és az étkezések helyszíne: Somogyvámos, Művelődési ház (IKSZT). Cím: Haladás u.19.

Reggel bárki csatlakozhat a szerzetesi közösség változatos lelki gyakorlataihoz a Krisna-völgyi templomban már hajnali 4:30-tól egészen 8:30-ig.

9:30-tól 13:30-ig szakmai program.

Magbörze és oltóvessző csere folyamatosan az előtérben.

9:30 „Ő már kiköltözött” jeligré: Élőfalvak, ökofalu kezdeményezések lakói adják át személyes tapasztalataikat, megvalósításaikat, mesélnék élményeikről. (Személyenként kb. 10-15 percben + személyenként 5-10 perc kérdésekre). Moderálja: Labancz Györgyi

A téma fő fókuszai: *Mit jelent számodra a „kiköltözés”? Számodra miért jobb ez a földközeli, önellátásra törekvő, „egyszerűbb” életmód? Mit javasolsz megfontolásra azok számára, akik kiköltözésen gondolkodnak? Hogyan lehet csatlakozni közösségedhez, kiknek ajánlod, mi a csatlakozás módja?*

13:00 A Magyar Élőfalu Hálózat kommunikációs csatornáit és egyéb kapcsolódási lehetőségeket.

15:00 Terepi program Krisna-völgyben.

Választható témák (kisebb csoportokra tagolódva):

1. Magfogás, palántanevelés, téli zöldségtermesztés. Helyszín: kertészet; vezeti: Bálamódaka dász (Antal Balázs)
2. Szarvasmarha fajtabemutató. Helyszín: Tehénvédelmi központ; vezeti: Antardhi dász (Kósa Antal)
3. Oktatás, nevelés a közösségben. Helyszín: (Krisna-völgyi Általános Iskola); vezeti: Prémamoya dász (Németh Péter)
4. Krisna-völgyi ételmiszer feldolgozás; önellátás, és kereskedelmi célú termékek. Helyszín: Kisüzem; vezeti: Gaura Kirtana dász (Gyulai Gábor).

Kérjük a jelentkezési lapon bejelölni, hogy a fentiek közül várhatóan melyik terepi programhoz szeretne majd csatlakozni! A szervezők számára ez hasznos előzetes tájékoztatást jelent.

18:30 – 20:00 Rövid témaindító, gondolatébresztő előadás után kötetlen beszélgetés.

Téma: Álmodból realitás. A hazai ökofalvak és más közösségi öko-kezdeményezések áttekintése. Típusok, típusos jellemzők, szervezeti életútjaik.

20:00 – 21:00: Igény szerint kötetlen beszélgetés, filmvetítés.

Február 12. vasárnap

8:30: Reggeli

9:30-tól 13:30-ig szakmai program.

Magbörze és oltóvessző csere folyamatosan az előtérben.

Rövid témaindító, gondolatébresztő előadás után kötetlen beszélgetés, amit az előadók moderálnak.

Témák:

- A magfogás rejtelmek, áttekintés a fő szempontokról
- Krisna-völgyről áttekintő diavetítés: hol tartunk az önellátásban?
- Kérdések – válaszok élőfalu lakók és a program résztvevői között.

MÉH képviselők figyelmébe: A délelőtti folyamán kerül sor a MÉH képviselők belső megbeszélésére is!!

13:00 Zárszó.

13:30 Ebéd.

A program változtatásának jogát fenntartjuk!

JELENTKEZÉS, KAPCSOLAT

A találkozóra legfeljebb 60-70 résztvevőt tudunk fogadni mind a téli szállások, mind a közösségi tér korlátozott volta miatt.

A részvétel feltétele az előzetes jelentkezés (**jelentkezési lap** kitöltése, elküldése) – legkésőbb **2017. január 31-ig**.

Jelentkezési lap itt:

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSePcYNU5aKekkeodCoQ39dggBp9eND1LkqpK5ZaUWafXDK2mg/viewform?c=0&w=1>

Ha a fenti jelentkezési lap nem működik, kérjük, részvételi szándékát jelezze Pártha dásznak (Pócze Vilmos) **telefonon (85/540-002, 30/206-7332) vagy e-mailben: pd"”kukac"”1108.cc**

Szervezők:

Pócze Vilmos (Pártha dász) - Tel: 0685/540-002 vagy 0630/206-7332, e-mail: pd"”kukac"”1108.cc

Barsi Attila (Rádhakanta dász) - Tel: 0630/650-0043 e-mail: rk"”kukac"”1108.cc

www.okovolgy.hu

GYÜMÖLCSÉSZ KUTATÁS - FEJLESZTÉS KONFERENCIA

Helyszín: Zalaegerszeg-Botfa, Húvös kastély 2017. 02. 18-19

Február 17. péntek

Érkezés 17.00 órától, batyus vacsora

19.00-tól szabad program, beszélgetés, filmvetítés

Február 18. szombat érkezés, reggeli 8.00 óra

9.00 **Megnyitó** – *Daróczy Zsolt* (Göcsej Természetvédelmi Alapítvány)

9.10 **Egy beruházás a város-vidék kapcsolat erősítéséért** - A megyeszékhely piacterén épülő Helyi termék és Gyógynövény Központot bemutatja *Tolvaj Márta*, Zalaegerszeg Megyei Jogú Város alpolgármestere.

9.30 **A gyümölcsészet helye és szerepe a Falumúzeum fejlesztésében és kutatási lehetőségek az új projektben** – *Varjú András* osztályvezető, Göcsej Múzeum

10.30 Szünet

10.45 **A gyümölcsészeti kutatás helyzete és lehetőségei a hazai kutatási irányok tükrében** (Előadás és a felmerülő kérdések megválaszolása) - *Prof. Dr. Kocsis László*, tanszékvezető egyetemi tanár, PE Georgikon Kar, Kertészeti Tanszék

12.30 Ebédszünet (Ebédrel)

14.00 **Kutatási témák a gyümölcsészetben** - Csoportmunka és közös tervezés. Facilitátor: *Lázár Péter*

18.00 Vacsora

19.00 Fakultatív programok:

1. **„Fülszöveg”** – Könyv-és filmajánló 5 percben (Fontos és érdekes olvasmányokat, filmeket ajánlhat bárki a többiek figyelmébe 5-5 percben)
2. **Mozi**

Február 19. vasárnap

7.00 Reggeli

7.45 **„Csak a javából”** – Villám magbörze és oltóvessző cserébere

8.30 **Gyümölcsészeti kutatási terv** – Csoportmunka és közös tervezés (Egy szünettel)

12.00 **Összegzés: Meddig jutottunk, és hogyan tovább. Feladatok, egyéni és szervezeti vállalások**

13.00 Ebéd

14.00 A találkozó zárása

A konferenciára további szakértők meghívása van folyamatban! A részletekről bővebb információ:

Darázs Zsolt darazsizsolt@zelkanet.hu T:0630-520-5968

Göcsej Természetvédelmi Alapítvány

Technikai információk: jelentkezés, szállás, étkezés, költségek a mellékletben.

VISNYESZÉPLAKI HÍREK

- Mag és oltóvessző börze a Faluházban 2017. február 3-án, pénteken, 14 órától.

Várunk „maghozókat” Krisnavölgyből, Nagyszékelyből, Markócról, Szennából! Reméljük így még színesebb lesz a kínálat. **Információ:** Mezei Krisztina T: 0630 7796499

- Kökény Atilla egész napos képzést tart február 18-án a faluházban a forgatás nélküli talajművelésről.

Bővebb információk és a részvétel feltételei: Máté László T: 0630 2201813 Drótlevelel:

laszlo mate758@gmail.com

- Baji Béla elmaradt októberi előadása, szakmai útmutatója pedig előreláthatólag március 8-10 között lesz pótolva.

Európai Ökofalu Hálózat (GEN) hírek

- 2017 Március 17-21., Arkhangelsk Oblast, Oroszország: *Education, Resilience and common desired Future* A találkozó az oktatás jövőjéről szól, azon belül is új módszerekről, amikkel jobban lehet tanítani az együttműködést és az ökológiai érzékenységet.

Résztevézőként főleg tanárokat, ökológiai képzések megtartóit, és természetközeli életmódot élő embereket várnak.

Honlap: <https://immersion.confetti.events/>

- 2017 Július 16-21., Ängsbacka, Svédország: *GEN European conference* Idén Svédországban lesz megtartva az Európai Ökofalu Találkozó. Az eseményre a világ minden tájáról (nemcsak Európából) jönnek résztvevők, hogy bemutassák a közösségüket és kapcsolatot építsenek.

honlap: <http://en.angsbacka.se/event/global-ecovillage-network-conference/>

- 2017 Szeptember 12-15., Sunny Hill, Szlovénia: *Developing strategic partnerships for youth in ecovillages* A találkozáson (ingyenes, EU pénzből teljesen támogatott) a résztvevők közös pályázatokat raknak össze, amivel olyan eseményeket lehet támogatni, amikben ökofalvak fiataljai vesznek részt.

Minden angol nyelven lesz. Aki szeretne becsatlakozni, az írjon a szervezőknek: manja.vrenko@gmail.com.

- 2017 November 12-17., Sieben Linden, Németország: *Creating youth exchanges in ecovillages* Ez a találkozó is ingyenes, EU pénzből teljesen támogatott, és azt a célt hivatott szolgálni, hogy a résztvevő ökofalvak ifjúsági csereprogramokat indítsanak, és ehhez segítséget, tanácsokat, partnereket találjanak. Az EU általában szereti támogatni az ifjúsági cseréket az Erasmus+ keretein belül. A célcsoport a 13-18, ill 18-30 éves korosztály. Angol nyelven lesz tartva. Aki szeretne csereprogramokat indítani, és részt venni a fenti találkozón, az részletekért írjon a szervezőnek: ulrike@gen-europe.org.

„INDULJ EL EGY ÚTON...” Géczy Gábor előadása

zastawki.com

A 2017-es év az újrakezdés, a teremtés éve. Az egy az EGYség száma, amely nélkül nincs teremtés, de az EGYedüllét számává is válhat.

A döntés rajtad múlik!

Időpont: 2017. február 3. (pénteken) 18:00

Helyszín: Mohácson, (Gőzhajó u 61.) Polgári Olvasókörben

Bővebben: Dankó Zsuzsa (30/921-8878)

Belépő: *adomány szíved szerint*

Magyar Népi Gyógyászat

Budapest

(2016/17. évfolyam II. félév)

Dátum 2017.	Szombat	Vasárnap
Február 4-5.	Vukics Ferenc Az Élet mozgás, a mozgás Élet!	Hintalan László Teljesség – Kiesés – Hazatalálás
Február 18-19.	Az ember felépítése Vígvári János	Géczy Gábor „Mert az Élet él, és élni akar!”
Március 4-5.	Bilibók Ildikó Népi gyógyászat a Gyimesben	Kiss G. Szabolcs Kenés-inazás
Március 18-19.	Bokrossy Zoltán Apiterápia – léppel, mézzel gyógyítás	Dr. Sípos Tibor Amikor az orvos elkerülhetetlen
Április 1-2.	Pap Gábor Ősök szárnyán	Dr. Tóth Ferenc Ízlés szerint – táplálkozásról másképp
Április 22-23.	Tulit Levente Autoimmun betegségek gyógyítása	Hankóné Králik Orsolya Lélekgyógyászat
Május 6-7.	Molnár V. József Ősképek a gyermekrajzokon	Győri Ildikó Pióca a népi gyógyászatban
Május 20-21.	Géczy Gábor Szakrális földrajz	Vígvári János Betegségek kialakulása
Máj. 29. – Jún. 5 Pünkösd	„Indulj el egy úton...” Csíksomlyói zarándokút	„Indulj el egy úton...” Csíksomlyói zarándokút

A képzés 2 féléves, díja félévenként 110.000.- Ft (házaspároknak, családtagoknak kedvezmény)

Az elméleti előadások napi jeggyel is látogathatók (napi jegy: 10.000.-, MNGY: 4.000.-)

Információ: Bokrossyné Pásztor Zsuzsanna (20) 546-1164 bokizsu0318@gmail.com

Képzés helyszíne: Kós Károly Általános Iskola, Budapest XIX. Hungária út 28.

A változtatás jogát fenntartjuk!

BOLYAVÁRI ESTÉK

FEBRUÁR / JÉGBONTÓ HAVA

Február 3-án: **Huszár Andrea** / Sugárzik, ragyog a Babba Mária!

„Mesélte egyszer valaki, hogy csíksomlyói zarándoklata alkalmán, szeretettől áthatva megkérdezte Babba Máriát: mit kell tennünk ahhoz, hogy jóra forduljon a sorsunk?

Mintha belülről, lélekből hallotta volna a feleletet: „Forduljatok hozzám!” Babba üzenete ez.

Hogy is kellene ezt csinálni? Hogyan kellene ráhangolódni Babba Mária hullámhosszára?

Tudjuk-e szent nevének a jelentését? Tudjuk-e, hol lakik? Tudjuk-e, hogyan hat?

Felismerjük-e a jeleit? Ez ma nehéz, mert a végtelen egyszerűségbe kellene visszatérni.

Előadásomban Babba ősképi jelének „lelőhelyein” készített saját felvételeimet szeretném bemutatni kultúránk különböző területeiről.

Példák: zimonyi régészeti feltárások, kiállítási anyag-doku Szegvárról, tükördiszes házak, kapuk a Bodroghözben, jelek a svájci Hun-völgyből, Istenanya szent helyei Máltán.”

(Huszár Andrea Magdolna, szobrászművész, népmese kutató)

Február 6-án **Mozi-kör** a Kuzmich családnál 6 óra / 1112 Budapest, Talaj utca 14., T.: 319-17-10.

Február 10-én: **Molnár Ábel - Természet: ember nélkül vagy emberrel?**

„Kik és hogyan formálhatták évezredekken keresztül Hazánk növény- és állatvilágát?

Előzetes: Megérteni a természeti rendszereket? Lehetetlen. De megpróbálni szükséges, ugyanis az utóbbi évszázadokban sérüléseket okoztunk benne, melyeket csak úgy tudunk gyógyítani, ha tudjuk, hogy mi működteti, működtette őket.

Ez a természetvédelmi biológia alapja.

A világban vannak olyan tájak, ahol soha nem élt ember. Ezeket a helyeket tudjuk, hogy mit kell tennie a természetvédelemnek: továbbra is hagyni, hogy működjön. Ám hazánkban más a helyzet: itt több tízezer éve élnek emberek, kik hol kisebb, hol nagyobb hatással voltak környezetükre. Vajon hogyan érhető tetten ezen kultúrák nyomai a mai élőhelyek fajgazdagságában? Miért lehet alföldi élőhelyeink legjobb (?) természetvédelmi élőhely-kezelője (?) a szürke marha? Milyen ősieik az alföldi gyepeink? Miért kell ismernünk a sztyeppe népek gondolkodását a modern természetvédelmi kezelések megalkotásában?”

(Molnár Ábel, Szent István Egyetem, Agrármérnök MSc. hallgató)

Február 17-én: **Tóth Bálint - Emberismeret, önismeret** - az Enneagram karakterológiai rendszer és a PAS-rendszer

Enneagram kilenc alapvető karaktertípusba sorolja be az embereket, és feltárja személyiségük mélyén rejlő mozgatórugóikat. Eredete bizonytalan, legvalószínűbben a szúfi misztikusoktól származik.

Február 24-én: **Cselényi István - A Lélek anyai arca** / Könyvbemutató előadás, vásárlási lehetőség

Elérhetőségek:

BolyaFészek, 1067 Budapest, Csengery utca 62/b. fsz. 1.

Távbeszélő: 312-68-77, távlevél: bolyanyo@freemail.hu és bolyapo@gmail.com

AZ ÖKOLÓGIAI GAZDÁLKODÁS HAZAI HELYZETE

Hol tartunk a fenntarthatóság felé vezető úton?

Helyszín: Gödöllő, Szent István Egyetem, Aula, Gödöllő, Páter Károly u. 1.

Ideje: 2017. február 2.

Szervezők: Az Ökológiai Mezőgazdasági Kutatóintézet (ÖMKI) és a Szent István Egyetem Mezőgazdasági és Környezettudományi Kara

Az 5 évvel ezelőtti rendezvényhez hasonlóan most is meghívtuk a délelőtti plenáris ülésre az ágazat összes hazai vezetőjét, a minisztériumok, ellenőrző szervezetek, érdekképviselők és kutatóhelyek részéről. A délutáni szekcióüléseken pedig adott témakörök gyakorlati specialistái tartanak előadásokat és műhelymunkát.

A nap folyamán az ökológiai gazdálkodás elmúlt öt évben megfigyelhető hazai trendjeire, a legújabb kihívásokra és legfőképp az ezekre adható válaszokra, megoldásokra összpontosítunk, mert célunk, hogy a résztvevők (gazdálkodók, államigazgatás, civil szervezetek, vállalatok, kutatók, s minden érdeklődő) képet kapjanak az ágazat nyújtotta lehetőségekről, azok megvalósíthatóságáról.

Előadást, köszöntőt tart többek között:

Dr. Drexler Dóra (ÖMKI), Prof. Dr. Tózsér János (SZIE), Dr. Fazekas Sándor (Földművelésügyi Miniszter), Prof. Dr. Urs Niggli (FiBL, igazgató), Eric Gall (IFOAM, szakpolitikai igazgató), Prof. Dr. Posta Katalin (SZIE MKK, dékán), Czeller Gábor (Magyar Biokultúra Szövetség, elnök), Dr. Roszík Péter (Biokontroll Hungária Nonprofit Kft. ügyvezető), Szépkuthy Katalin (Hungária Öko Garancia Kft., ügyvezető), Kókény

Attila, Földi Mihály (ÖMKI) és sokan mások

A részletes program a 2-es számú mellékletben!

Jelentkezés az alábbi linken:

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSflTbe3w8wm2irIKtAkZaE9Qga0hsndzY8bUixdGrHCFKdQaQ/closedform>

A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI CÉLOK MEGVALÓSÍTÁSA MAGYARORSZÁGON

Konferencia

Helyszín: Országgyűlés, Felsőházi terem - Budapest, V. ker. Kossuth Lajos tér 1-3.

Időpont: 2017. február 7. (kedd) 10.00

Szervezők: Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács, Magyar Természetvédők Szövetsége

Az ENSZ másfél éve fogadta el az új fenntartható fejlődési keretrendszert, az Agenda 2030-at. A program tervei szerint nemzetközi, nemzeti, regionális szinten a különböző szereplők (kormányzat, vállalatok, tudomány, civil szervezetek) együtt dolgoznak a programban található 17 cél és 169 feladat megvalósításáért. A konferencián megvizsgáljuk, milyen feladatok állnak előttünk többek között olyan célok elérésében, mint a szegénység, az éhezés csökkentése, a tudás növelése, a természeti tőke, az ökológiai sokféleség megőrzése vagy a klímaváltozás elleni fellépés. A tanácskozáson foglalkozunk mind a hazai, mind a nemzetközi fejlesztési feladatokkal.

Program:

10.00-10.30 **Köszöntő - Náray-Szabó Gábor**, a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács társelnöke

Bevezető előadás - Bartus Gábor, a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács titkára

10.30-11.00 **Kormányzati előadások**

V. Németh Zsolt, az FM környezetügyért, agrárfejlesztésért és hungarikumokért felelős államtitkára

Kovács Ádám Zoltán, a Külgazdasági és Külügyminisztérium nemzetközi együttműködésért felelős helyettes államtitkára

11.00-11.30 **Társadalmi partnerek hozzászólásai I.**

Chikán Attila, a Magyarországi Üzleti Tanács a Fenntartható Fejlődésért elnöke

Vida Gábor, a Magyar Tudományos Akadémia tagja

Sulyok Katalin, az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala főosztályvezetője

11.30-12.00 Szünet

12.00-12.30 **Társadalmi partnerek hozzászólásai II.**

Kovács Lajos, a Klímabarát Települések Szövetsége elnöke

Farkas István, a Magyar Természetvédők Szövetsége ügyvezető elnöke

Szociális civil szervezetek képviselője (egyeztetés alatt)

12.30-13.30 **A parlamenti pártok képviselőinek reflexiói**

Bencsik János, Fidesz - Magyar Polgári Szövetség

Kepli Lajos, Jobbik Magyarországért Mozgalom

Kereszténydemokrata Néppárt képviselője (egyeztetés alatt)

Schmuck Erzsébet, Lehet Más a Politika

Tóbiás József, Magyar Szocialista Párt

13.30-14.00 **Záró előadás és a konferencia zárása**

Kőrösi Csaba, a Köztársasági Elnöki Hivatal környezeti fenntarthatósági igazgatója

A konferencián a részvétel ingyenes, de előzetes regisztrációhoz kötött!

Jelentkezni **2017. február 2-ig** a <http://tinyurl.hu/Szf1/> linken kitöltött jelentkezési lapon lehetséges. Fontos, hogy a jelentkezéskor **annak a személyazonosító igazolványának a számát adja meg, amely a konferencia napján Önnél lesz!**

A beléptetés a XII-es kapun történik, kérjük, hogy a biztonsági ellenőrzés miatt **8.30 és 9.30 között érkezzen meg a helyszínre.**

További információ: konferencia@mtvsz.hu, [+36-1-216-7297](tel:+3612167297)

A rendezvény a Földművelésügyi Minisztérium Zöld Forrás programja és az Európai Bizottság támogatásával valósult meg.

FAFŰTÉS-TUDNIVALÓK elsősorban (élő)falusiaknak

Előző számunkban Rózsa Sándor fűtési tanácsait olvashattátok, főként panelben, tömbházban lakók részére. Most a hagyományos fafűtést alkalmazók számára adunk hasznos tanácsokat.

A tüzeléskor négyféle módon pazarolhatjuk el a kinyerhető energiát.

1. Nem ég el tökéletesen a fa, és légszennyezés formájában kiszáll a kéményen, vagy bűzös és mérgező kátránnyal gazdagítja a kályhát, kéményt.
2. A hő jelentősebb része a kéményen át távozik.
3. A lakás hője a kéményen át szökik egész nap.
4. Víz forralására megy el a hő egy része.

A nedves tűzifa legalább négyszer drágább

A víz nem éghető, és hűti a tűzifa égését. Így a fában lévő energia nagy része a víz forralására megy el. A vízgőz egy része a kéményen át a szabadba távozik, és a levegőet fűti, a másik fele lecsapódik a kémény falán és bűzös barna lé formájában megjelenik a falon átszivároghatva. Az égéstermékek nitrozus gázokat és szén-dioxidot tartalmaznak, amelyek vízzel elegyedve savat alkotnak, és szétmarják a falazott kéményt. A saválló samottbetétes kémények ennek ellenállnak. Az alacsony égési hőfok miatt a fagázok nem égnek el, hanem füst, korom és kátrány keletkezik hő helyett. Ha sok kátrány rakódik le, az elzárja a füst útját, és halálos szén-monoxid mérgezést okozhat. A kátrány jó hőszigetelő, ezért a tüzelőberendezésben lerakódva rontja annak hőleadását.

A fűtés lelke tehát a jó tűzifa

A cserépkályha-fűtéshez csak száraz keményfa használható gazdaságosan (pl. bükk, akác, gyertyán, kőris, cser stb.). A fa csak 18-24 havi száradás után lesz száraz. Ez a légszáraz fa, amelynek a víztartalma 20 % alatt van. Mindezt megfelelő mennyiségben tárolt fával tudjuk biztosítani. A fát úgy tároljuk, hogy a levegő átjárja és eső ellen védve legyen. Ne fóliázzuk le, mert a fólia alatt bepárasodik! A frissen vágott fa nedvességtartalma 50-60 %. Széljárta tárolóhely esetén pár hónap alatt ez az érték 30-40 %-ra csökken, de még ekkor is gazdaságtalan a fa felhasználása, mert a fűtés során keletkező hő 30-40 %-át az elégetett fa kiszáritására használjuk fel. A tűzifát egyenletes hosszúságra (25-33 cm) vágjuk és kb. 6-10 cm vastagságra hasítsuk fel, így lesz egyenletes az égés. A fát mindig rakjuk lábakon álló pallóra, hogy a felverődő esőtől, hótól vagy talajnedvességtől megvédjük.

Érdemes legalább előző este bekészíteni a fűtőberendezés közelébe olyan helyre, ahol kienged és leadja a magába szívott vízpárát (nálunk a tűzhely alatti erre kialakított térben szárad 12 órát).

A puhafák, gyümölcsfák önálló, jó hatékonyságú fűtésre nem ajánlhatók, kicsi a kalóriaértékük, gyorsan ellobbannak, alkalmazásukkor sok hő megy ki a kéményen, és megterhelik a kályhát, illetve a kéményt. Téli

fűtésre tehát ha lehet, ne használjuk. Viszont saját tapasztalat, hogy ezen „másodosztályú” (száraz!!) fák kiválóan hasznosíthatók tavasztól ősziig a „takaréktűzhelyen” való főzéskor. Ilyenkor a gyors hőátadásra van szükségünk s nem cél a hosszan tartó fűtés. Mi nyári konyhában illetve fedett szabadterén való főzéskor csak ezt használjuk. A gyümölcsösből kikerülő szárított fa itt hasznosul.

Begyűjtás

Ha rosszul gyűjtjük be a kályhát, légszennyezést okozunk, mely minden esetben pénzkidobást is jelent, hiszen hasznosítatlan energia lép ki a kéményen.

A jó begyűjtás titka két fontos szabály betartása:

- A vastag fát alulra kell rakni, felfelé pedig fokozatosan vékonyabbakat egész a gyufaszál vastagságig.
- A tüzet pedig felül kell meggyújtani, ahová a vékony fa kerül!

Ha kellően száraz a fa, és jól raktuk meg, egy szál gyufával meg kell tudni gyújtani. A tűz hőszugárzás által terjed lefelé, és csak annyi fagáz szabadul fel, amennyi rögtön el is tud égni. A fa energiájának 67%-át, tehát kétharmadát az illó anyagok adják, melyek égéskor elpárolognak a fából, a maradék 33%, egyharmad energia pedig a faszén égésének köszönhető. Tehát ha hirtelen sok hőt kap alulról a tűz, mert helytelenül ott gyújtottuk meg, a keletkező sok fagáz nem tud elégni, csak füstöl.

Hogyan tüzeljünk?

A tökéletes égéshez három feltételnek kell teljesülnie – ezt nevezzük 3T-nek – különben a felszabaduló anyagok egyre növekvő arányban égés és hőtermelés nélkül, légszennyezés formájában elhagyják a tüzet, rosszabb esetben egyenesen a tüztér falán rakódik le vastag ragacsos kátrány formájában egy részük. De mi is ez a 3T?

- Magas hőmérséklet, 900 °C felett (első T, Temperature),
- Jó keveredés, az égésgázok és az oxigén elegyedése (második T, Turbulencia),
- Idő az égéshez, mielőtt leadja az energiát és lehül a füstgáz (harmadik T, Time).

Tehát ez a „3T”, jól jegyezzük meg. Ha egy feltétel is hiányzik, csak füstöt gyártunk. Ezért van óriási eltérés az egyes berendezések hatásfoka között, mert az első két T lényegében a berendezéstől függ, de nagyrészt a harmadik is. Például a kandallók, kandallókályhák csak 10-50% hatásfokot érnek el, míg egy olyan berendezés, mely a „3T” alapján optimalizált, akár 90% feletti hatásfokkal is működhet. Mit tegyünk mégis, hogy a fatüzelésünk közelítsen a 3T-hez? Az ideális tüzelőberendezésben a tüztér hőszigetelt, a minél magasabb hőfok elérése a cél, és egy második szakaszban - ahol már nincs égés – történik a hő kinyerése. Ha a berendezésen magán nem nagyon tudunk változtatni (első és második T), a tüzelési móddal még emelhetjük a hőmérsékletet. Ha mégsem akarunk megsülni, rakjunk kevés fát a tüzre, de az égjen intenzíven. Az intenzív égést a fa apróra hasogatásával érhetjük el. Az ujjnyi, de legfeljebb csuklónyi vastag fa felülete nagyobb, gyorsabban átmelegszik és intenzívebben ég. Így magasabb lesz az égési hőmérséklet, közelíti a 900 fokot. Fontos, hogy elegendő levegőt kapjon a tűz, véletlenül se fojtsuk vissza az égést, mert azonnal füst termelődik hő helyett. A levegő elzárása ilyenkor egyenlő azzal, mintha egy feneketlen kútba szórnánk a pénztárcánk tartalmát.

(Saját tapasztalat, hogy mióta a régi takaréktűzhelyt átépítettük tömegkályha-takaréktűzhely combóvá, azóta kb. 40%-kal kevesebb fát használunk s melegebb van a házban - télen persze...).

Tüzelőberendezések

Két alap tüzelőberendezés, melyeknél megvalósítható az égés és a hő kinyerésének szétválasztása, ezzel magas hatásfok és alacsony légszennyezés kibocsátás érhető el.

Rakétakályhák

Olcsó, jellemzően hulladék anyagokból felépíthető tüzelőberendezések, melyek a szerényebb anyagiakkal rendelkező barátaink számára jelenthetnek bölcs alternatívát az olcsó és rossz hatásfokú bevásárlóközponti kályhakkal szemben. Magas égési hőmérséklet, másodlagos égés és viszonylag nagy hőtároló tömeg jellemzi őket. Akár vékony hulladék fával, gallyakkal is lehet benne fűteni, természetesen ennek is kellően száraznak kell lennie. Akár konyhai tűzhely is lehet kályhával egybeépítve. Mivel viszonylag kicsi a tüztér, folyamatos táplálást igényel, viszont a tűz kihunyása után még órákon vagy esetleg egy egész napon át ontja a meleget. A tüztér kialakításán nem érdemes spórolni, samott vagy még inkább hőszigetelő vermikulit elemek alkalmazásával.

Tömegkályhák

Egy ilyen kályhánál meg lehet valósítani a tökéletes „3T”-t, akár 1000 °C-nál magasabb hőmérsékletű égést, a fagázok és égési levegő tökéletes keveredését és hosszú égési időt. Mindez a különleges belső felépítésnek köszönhető. Belül nagy hőlékésnek ellenálló samott mag található, kívül pedig egy vagy több réteg kisméretű téglá burkolat mely a hőt tárolja és egyenletessé teszi a hőleadást. Az elsődleges égéstérben 700 fokig melegszik a tűz, melyhez az előmelegített másodlevegőt adagoljuk. Ez egy szűk torkolati járaton nagy sebességgel jut a másodégéstérbe, ahol alaposan keveredik, újra meggyullad, és a maradék éghető anyag is kiég 1000 °C feletti hőmérsékleten. Innen kikerülve a füstgáz hosszú labirintusrendszeren, fűtött padkán és segédkéményen át jut a kéménybe, hőmérséklete akár 100 °C alá hűlve átadja szinte az összes meleget. A kályha nagy tömege miatt nagyrészt sugárzó hő formájában adja le energiáját, amely nagyon kellemes hőérzetet biztosít. A 2-3 órás égés után a kéményt egy retesszel el kell zárni, hogy a huzat további meleget ne szivattyúzzon ki a lakásból és a kályhából, mint más tüzelőberendezéseknél, és utána a kályha csak 48-72 óra alatt hűl le. A belső mag a 12, 24 vagy 48 óránként esedékes begyújtáskor még rendkívül forró, így már kevéssel begyújtás után tökéletes hőmérsékleti viszonyok uralkodnak a jó hatásfokú égéshez. A szerkezet akár konyhai tűzhelybe is beépíthető, de nagyobb, az egész lakás kifűtésére alkalmas, 5-10 tonna tömegű szerkezetek is építhetők. Központi fűtésre vagy használati melegvíz előállításra is alkalmas lehet, a belső mag és a téglá héjak közé rakott csőkiógyóval nyerve ki a szükséges hőmennyiséget. Puffertartályt általában nem igényel, mert a hőleadás egyenletes. A kályhába sütő is építhető, mely sokáig tartja a hőt. Előállítása idő és munkaigényes, viszont nagyrészt hazai alapanyagból, jelentős részben hulladékként keletkező bontott téglából épül 100%-ban hazai munkaerőt felhasználva. A beépített anyagok jelentős része újra felhasználható, vagy visszavezethető a természetbe annak károsítása nélkül (homok, kaolin és agyag tartalmú habarcs). Hatásfoka eléri a 90%-ot. Bővebben és a tomegfutes.hu honlapon.

Fürdés télen - nyáron

Nyáron használjuk a Nap energiáját! Sokféle bóti cucc kapható, de legjobb, ha a saját kreativitásunkra támaszkodunk. Mi egy többször átépített „Rózsa Sándor”-féle tartálykollektort használunk áprilistól októberig (néha még novemberben is!) kinti fürdésre. Kényelmesebb ökofaluskok beépíthetik a ház tetőszerkezetébe is, bár így sérül a zuhanyzás közbeni panoráma élvezete.

Télen „fatüzeléses boylert” használunk, még a Bonyhádi Zománcáru Manufaktúra termékét. Egy nagyobb vödör (száraz!!) hulladékfával előállítható 80 l forró víz, s egyben a fürdőszobát is befűti. Mivel nálunk ugye nincs központi vízhálózat, így ezt úgy oldottuk meg, hogy felraktunk egy 200 literes tartályt a padlástérbe, jól leszigeteltük régi kabátokkal, szőnyegekkel (s persze kalkulálunk a nem tökéletes mennyezetszigetelésnél távozó kisebb hőmennyiséggel is...). Ezt a tartályt egy olcsó búvárszivattyúval időnként megtöltjük kútvízzel (aki kényelmesebb elláthatja automata kapcsolóval is, de ennek vannak veszélyei). Az elmúlt hetek komoly hidegei ellenére nem fagyott el a rendszer egyszer sem!

Részletek a készülő „Ökológiai Kiskáté Visnyeszéplakiaknak” füzetből. Lenkei Péter és Kovács Gábor munkáiból, s saját tapasztalatait felhasználva összeállította: Zaja Péter.

A Magyar Élőfalú Hálózat e-hírlevelét

Szerkesztette: Zaja Péter: namzi@tvn.hu

Lektor: Kilián Imre: kili@gyurufu.hu

Közreműködött: Partha Das, Zimmerman Dániel

Munkánkat támogatja: A Magyar Élőfalú Hálózat és a Visnyeszéplaki Faluvédő és Közművelődési Egyesület